

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ МІСІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Олексій Олександрович ПОМАЗАН,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Як і будь-який орган державної влади, Державне бюро розслідувань не функціонує хаотично, а відтак, має власну місію. Місія, зазначає О. Коваль, – це фундаментальне призначення організації. Вона визначає ідентичність і напрям діяльності певної компанії чи організації. Місія — це те, чому організація існує, і який вона хоче зробити вплив на світ [1]. І. О. Щєбликіна, Д. В. Грибова вважають, що місія організації – це найбільш загальна мета підприємства, що відображає причину її існування; відображає спрямованість організації в майбутнє, показуючи, на що будуть направлятися зусилля і які цінності при цьому будуть пріоритетними [2, с.461]. На думку Т.Е. Василевської місія відображає сенс існування організації, те, якою вона мусить бути в сучасних реаліях, що, як і для кого має робити, щоб утілити візію. Слід розуміти, що місія — це закріплення мети, змісту її діяльності, розуміння місця організації в суспільстві та відповідні вимоги до персоналу, яке закладає поведінкові стандарти та впливає на світоглядні установки, образ життя професіоналів [3, с.42]. Для побудови та ефективного функціонування публічної служби, наголошує дослідниця, надважливо, щоб публічні службовці усвідомлювали призначення державно-управлінської діяльності в суспільстві та соціальні функції її представників. Усе це — складники місії публічної служби. Основне завдання публічного службовця — якісне та сумлінне виконання цього призначення [3, с.42].

У загальному вигляді місія ДБР викладена у чинному Законі України «Про Державне бюро розслідувань», де закріплено, що цей суб'єкт є державним правоохоронним органом, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції [4]. Але, на нашу думку, наведене визначення ДБР не розкриває особливостей його суспільної місії, адже зазначена діяльність притаманні й іншим суб'єктам правоохоронної системи. Із законодавчого визначення ДБР слідує лише те, що цей суб'єкт опікується питаннями кримінологічної безпеки в державі, однак такий підхід не надає уявлення про особливість ролі та місця цього суб'єкта у механізмі забезпечення зазначеної безпеки. Кримінологічна безпека, відмічає Т. М. Мельничук, може розглядатися і як мета, і як засіб (забезпечення) її досягнення в загальній системі соціально-правового контролю над злочинністю. Проміжними ж цілями кримінологічної безпеки є захист (охорона) від загроз криміногенного характеру на рівні об'єктивної дійсності та суб'єктивного сприйняття стану безпеки. Що стосується об'єктивної дійсності, то довгий час кримінологічна політика держави, слушно наголошує правознавець, уособлювалась завдан-

ням «боротьби зі злочинністю» та залежала від політичної персоніфікованої волі, а діяльність правоохоронних органів спрямовувалась не на вирішення кримінальних конфліктів, а на максимальне виявлення і реєстрацію правопорушень. Причому «робота на показники» ставала провідною метою та критерієм ефективності кримінальної юстиції. Питання про якість функціонування правоохоронної системи – збільшення кількості зареєстрованих злочинів у звітний період (активніше працюють співробітники) чи все-таки їх зменшення (вдалося стабілізувати криміногенну ситуацію) – залишалося риторичним. Концепція кримінологічної безпеки враховує значимість профілактичної діяльності щодо зменшення кількості вчинюваних злочинів, тим не менш покликана забезпечити охорону суспільства від розширеного самовідтворення злочинів, зменшення їх рецидивнебезпечності та головне гарантування максимального усунення суспільно шкідливих наслідків [5, с.136]. С. А. Мозоль, досліджуючи проблематику забезпечення кримінологічної безпеки, доходить висновку, що її можна визначити кримінологічну безпеку у широкому та вузькому розумінні. У широкому сенсі вона є порядком та умовою життєдіяльності соціальної системи, що відзначається доброякісністю здійснення її саморегулятивних функцій. Водночас це і спроможність цієї системи за наявності зовнішніх і внутрішніх кримінальних впливів підтримувати константний, стійкий стан і вирішувати питання безпеки життєвих процесів у суспільстві. У вузькому сенсі кримінологічна безпека характеризує такий стан, за якого надійно захищено всі життєво важливі інтереси країни (нації), до мінімуму знижено реальні та потенційні кримінальні загрози й найкращим чином забезпечуються можливості прогресивного розвитку особи, суспільства та держави [6, с.9]. Отже кримінологічна безпека та її забезпечення – це складна система, яка включає і особистість, і державу та суспільство, які діють як безпосередньо, так і через відповідні інститути. Кожен з елементів цієї системи перебуває у певній взаємодії з іншими і виконує відведену цьому роль. З цього приводу варто відмітити позицію, яку висловлює С. А. Мозоль, що сутність феномену кримінологічної безпеки полягає у стабільному транзиті соціальної матерії в системі «особистість-суспільство-державо-цивілізація», який: 1) відбувається тільки на правовій основі; 2) з'являється тільки внаслідок діяльності спеціально уповноважених міждержавних, національних і внутрішньодержавних органів по захисту від внутрішніх та зовнішніх кримінальних небезпек і загроз з одночасним гарантуванням реалізації основних прав і свобод особи та суспільства й законних інтересів держави [6, с.9].

Отже, місія ДБР – це головна мета цього суб'єкта, яка виражає сутність суспільного призначення цього органу публічної влади, специфіку його місця та ролі у системі правоохоронних органів. Місія відображає те, на що спрямовуються зусилля та ресурси, які цінності та принципи при цьому є основоположними (відправними, базисними). На офіційному веб-сайті ДБР зазначається, що місія бюро – це встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного та всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси. При цьому акцентується увага на тому, що свою правоохоронну діяльність ДБР здійснює по відношенню до осіб, які наділені значною публічною владою, а також які вчинили військові злочини [7]. Такий підхід до розуміння місії ДБР вже є

більш змістовним. З огляду на зазначене, ми можемо дійти висновку, що ДБР – це державний правоохоронний орган який займається охороною та захистом проголошених соціальних цінностей, державних і суспільних інтересів, зміцненням режиму правової законності та підтримкою суспільної злагоди шляхом протидії злочинності у сфері публічної влади та несення військової служби.

Список використаних джерел:

1. Коваль О. Візія, місія, стратегія: тлумачимо популярні терміни / Олена Коваль / Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/experience/viziya-misiya-strategiya-tlumachumopopulyarni-terminy/>
2. Основи менеджменту : навч. посібн. [для студ. вищ.навч. закл.] / І.О. Щєбликіна, Д.В. Грибова. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2015. 483 с.
3. Василевська Т. Е. Базові засади оргкультури: місія, візія, цінності та принципи / [Т. Василевська] // Посібник з формування організаційної культури на публічній службі, або Як скласти пазл вашої організаційної культури / [Алюшина Н., Василевська Т., Ібрагімова І., Ахметович Д., ... Проценко Д. та ін.] ; Національне агентство України з питань державної служби [та ін.]. [Київ : НАДС, 2023]. [Підрозділ 2.1.]. С. 42-49. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/31739>
4. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>
5. Мельничук Т. В. Кримінологічна безпека: сутність та концептуальне обґрунтування / Т. В. Мельничук // Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип. 60. С. 132-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_60_21
6. Мозоль, С. А. Кримінологічна безпека в Україні: феномен та наукові засади забезпечення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук (докт. наук) : 12.00.08 / С. А. Мозоль ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 34 с.
7. Місія та цінності / Державне бюро розслідувань. URL: <https://dbr.gov.ua/misiya-ta-cinnosti>